

Motivaation merkityksestä urheilijan polulla

Pajulahti 21.9.2019

Sami Kalaja

Lasten ja nuorten liikunnan laatutekijät

1. Ilo ja innostus -> intohimo

- Lapselle ja nuorella on innostava ympäristö harrastaa

2. Monipuoliset liikuntataidot -> vahvat lajitaidot

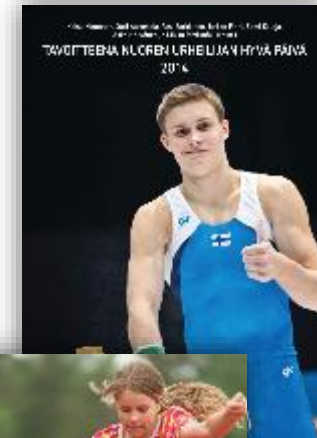
- Lapsi ja nuori oppii perusliikuntataitoja monipuolisesti

3. Fyysinen harjoitettavuus -> systemaattinen harjoittelu

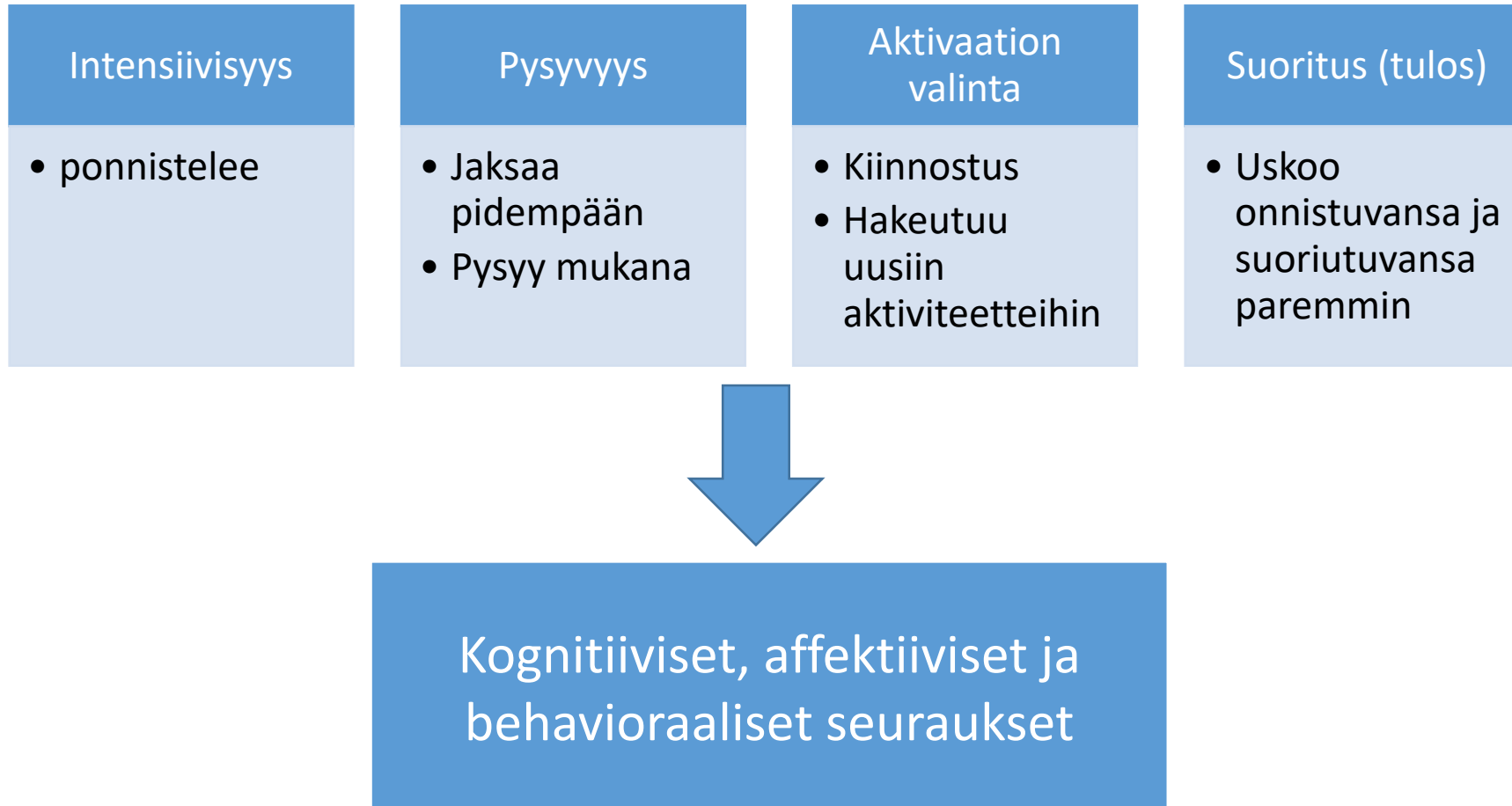
- Harjoittelu tapahtuu lapsen ja nuoren kehitystä huomioivalla tavalla

4. Liikunnallinen elämäntapa -> terve urheilija

- Lapset ja nuoret omaksuvat liikunnallisen elämäntavan

Miten motivaatio ilmenee liikunnassa ja urheilussa?

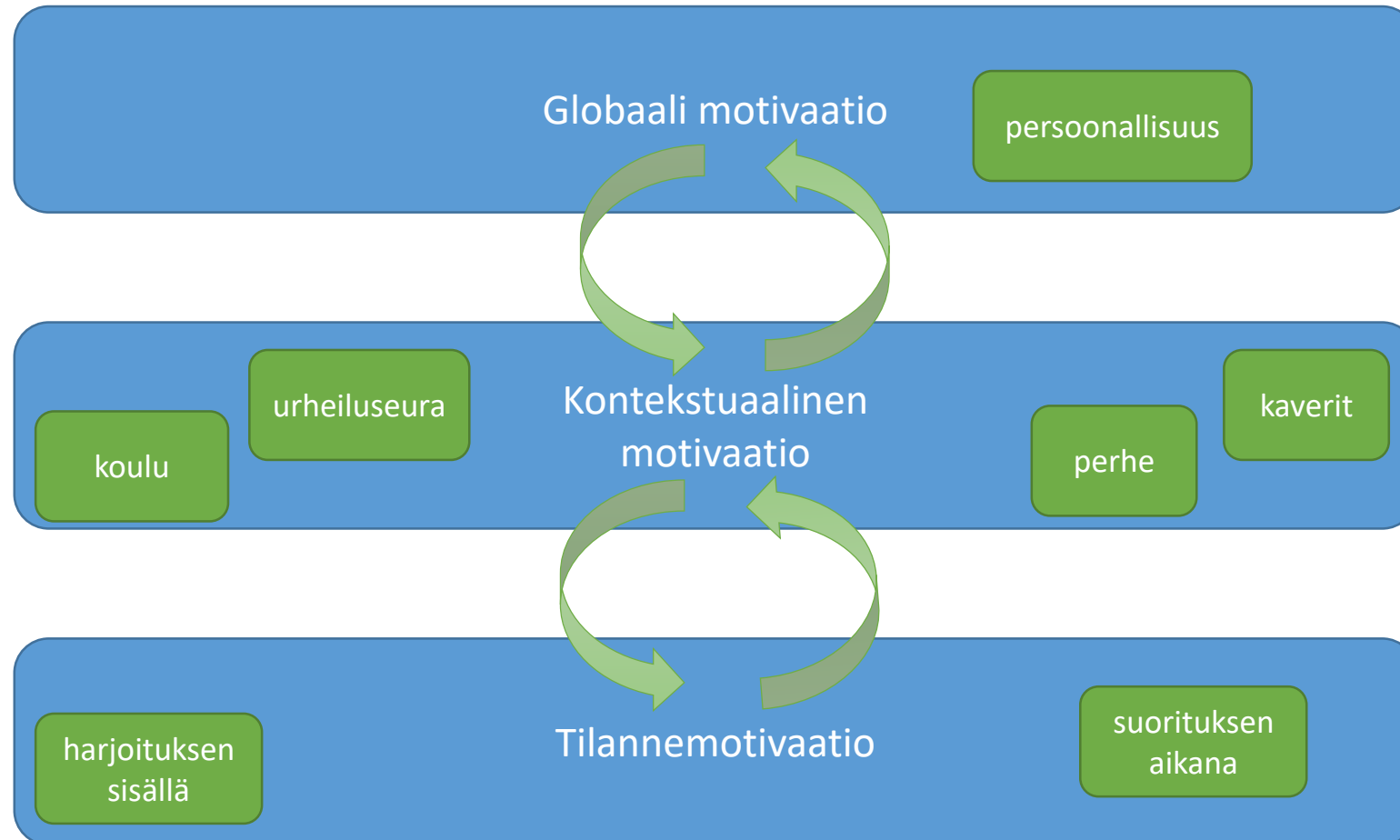
Motivaatiota ei voi kaataa ulkoapäin

Valmentaja/opettaja ei pysty suoraan motivoimaan yksilöä...

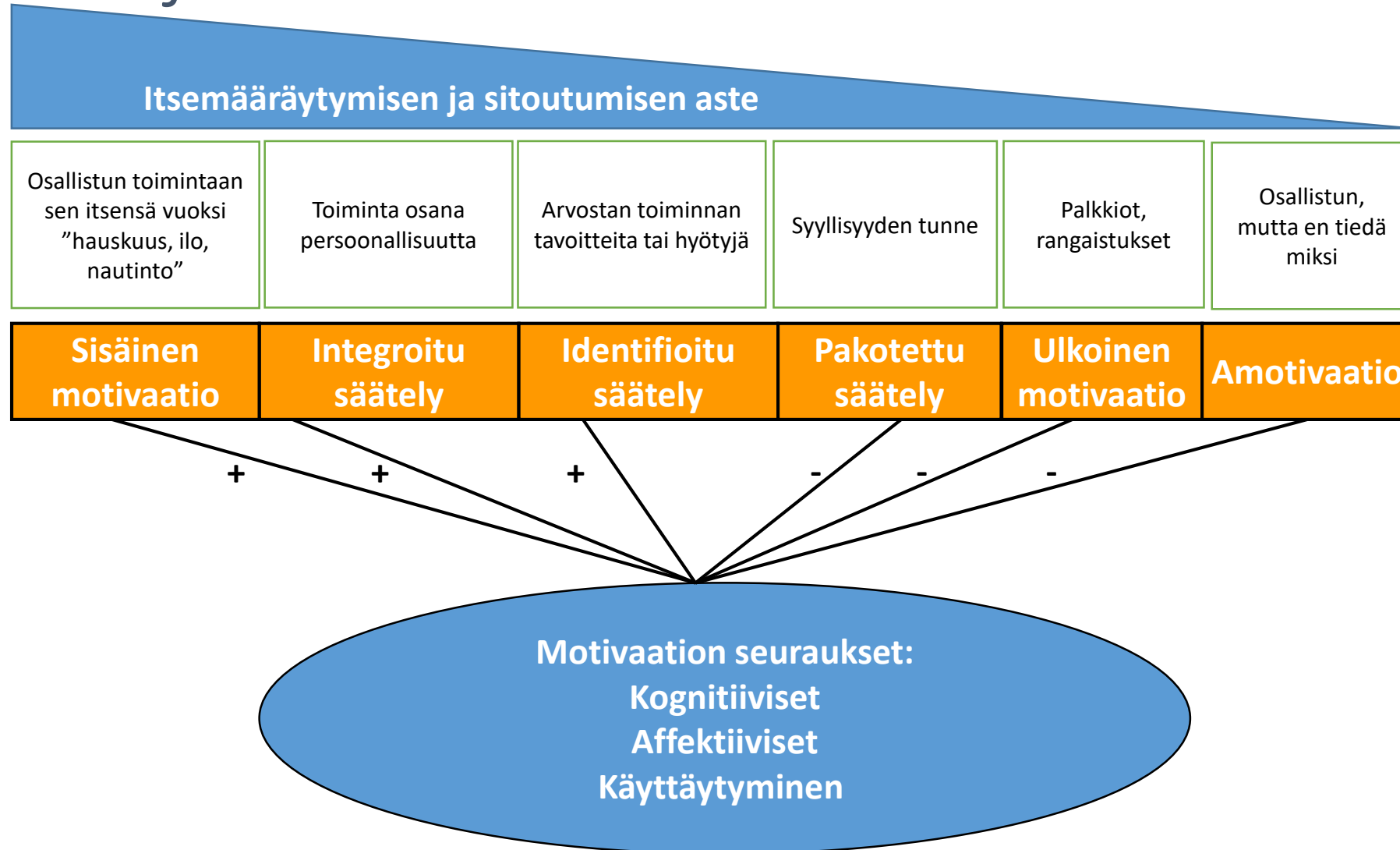
...hän pystyy kuitenkin muodostamaan **oppimisympäristöstä** (ts. motivaatioilmastosta) **sellaisen, joka motivoi.**

*jokaisella oppilaalla on oma,
yksilöllinen kokemus ilmastosta.*

Motivaation hierarkkisuus

Ulkoiset ja sisäiset motiivit

Taustalla psykologiset perustarpeet

Jos tarpeet eivät täyty...

Painostuksen ja konfliktin tunne

Riittämättämyyden ja epäonnistumisen tunne

Yksinäisyyden ja torjutuksi tulemisen tunne

Autonomia
"minä päätän"

Pätevyys
"Minä osaan"

Yhteenkuuluvuus
"Minä kelpaan"

Jos tarpeet täyttyvät...

Valinnanvaran ja -vapauden tunne, toiminta tuntuu itse valitulta

Tehokkuuden ja onnistumisen tunne, halu etsiä haasteita omien kykyjen mukaan

Turvallisuuden, yhteyden ja huolenpidon tunne

Psykologisten perustarpeiden tunnusmerkkejä

Koettu autonomia	Koettu pätevyys	Koettu sosiaalinen yhteenkuuluvuus
<ul style="list-style-type: none"> • vapaus osallistua oman harjoittelunsa suunnitteluun ja toteutukseen • esitetyille ajatuksille ja ehdotuksille annetaan sijaa • jokaisella on taidoista riippumatta merkittävä rooli • ulkoisesta kontrollista siirrytään ”sisäiseen yrittäjyyteen”	<ul style="list-style-type: none"> • yksilöllisen kehittymisen ja oppimisen tukeminen • palaute edistymisestä • virheet nähdään oppimiskokemuksina • henkilökohtaiset kehittymistavoitteet ja niiden seuranta • vaihtelevat liikuntamuodot tarjoavat kyvykkyyden kokemuksia	<ul style="list-style-type: none"> • jokainen kokee aidosti kuuluvansa joukkoon • pelisäännöt on laadittu yhdessä • kenestäkään ei sallita puhuttavan pahaa selän takana • harjoitusryhmässä ei ole suosikkeja • minäviestejä korostetaan • tunteiden osoittaminen on sallittua

Tarpeet, motivaatio, seuraukset

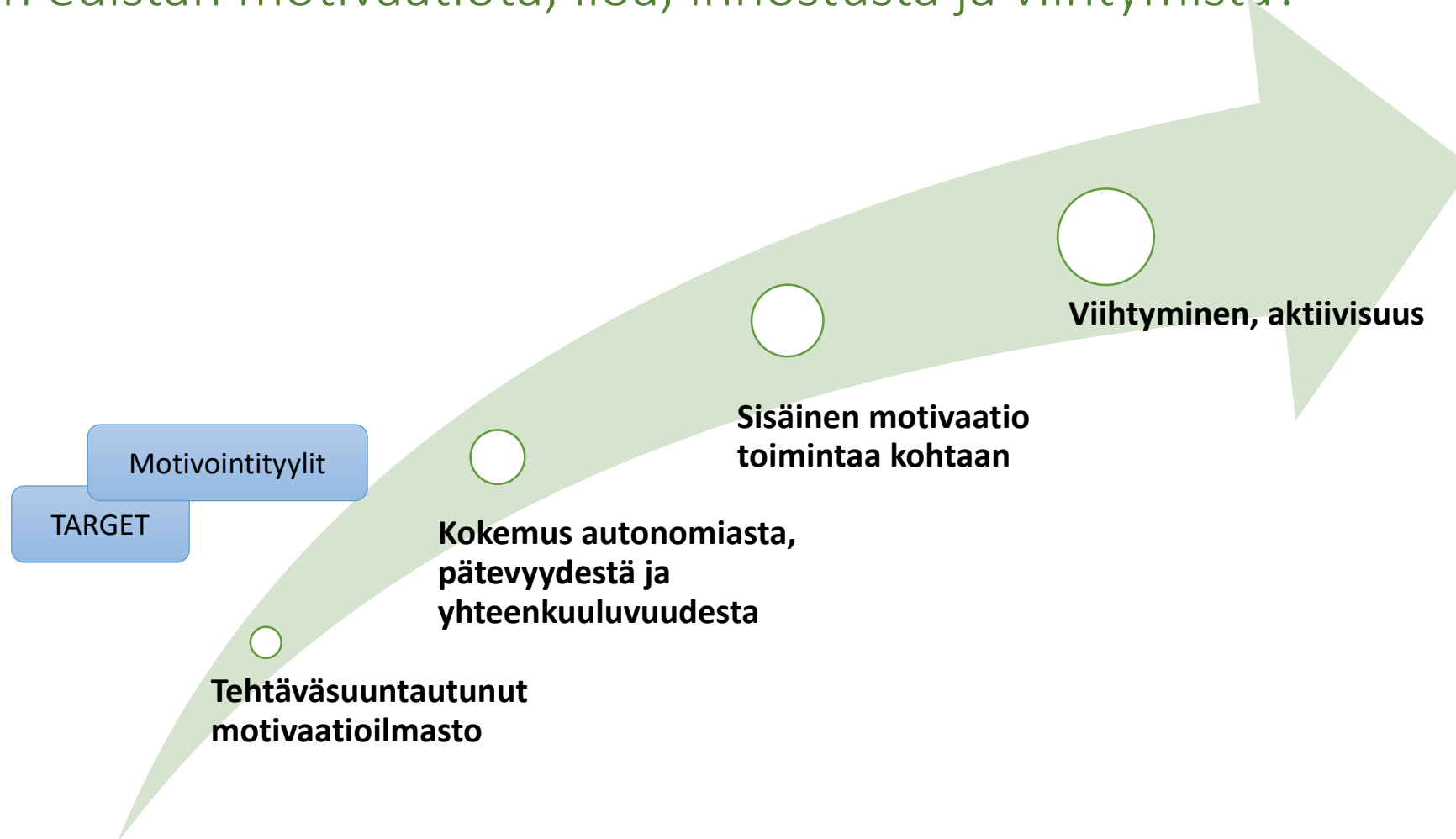
Psykologiset
perustarpeet
(autonomia,
pätevyys,
yhteenkuuluvuus)

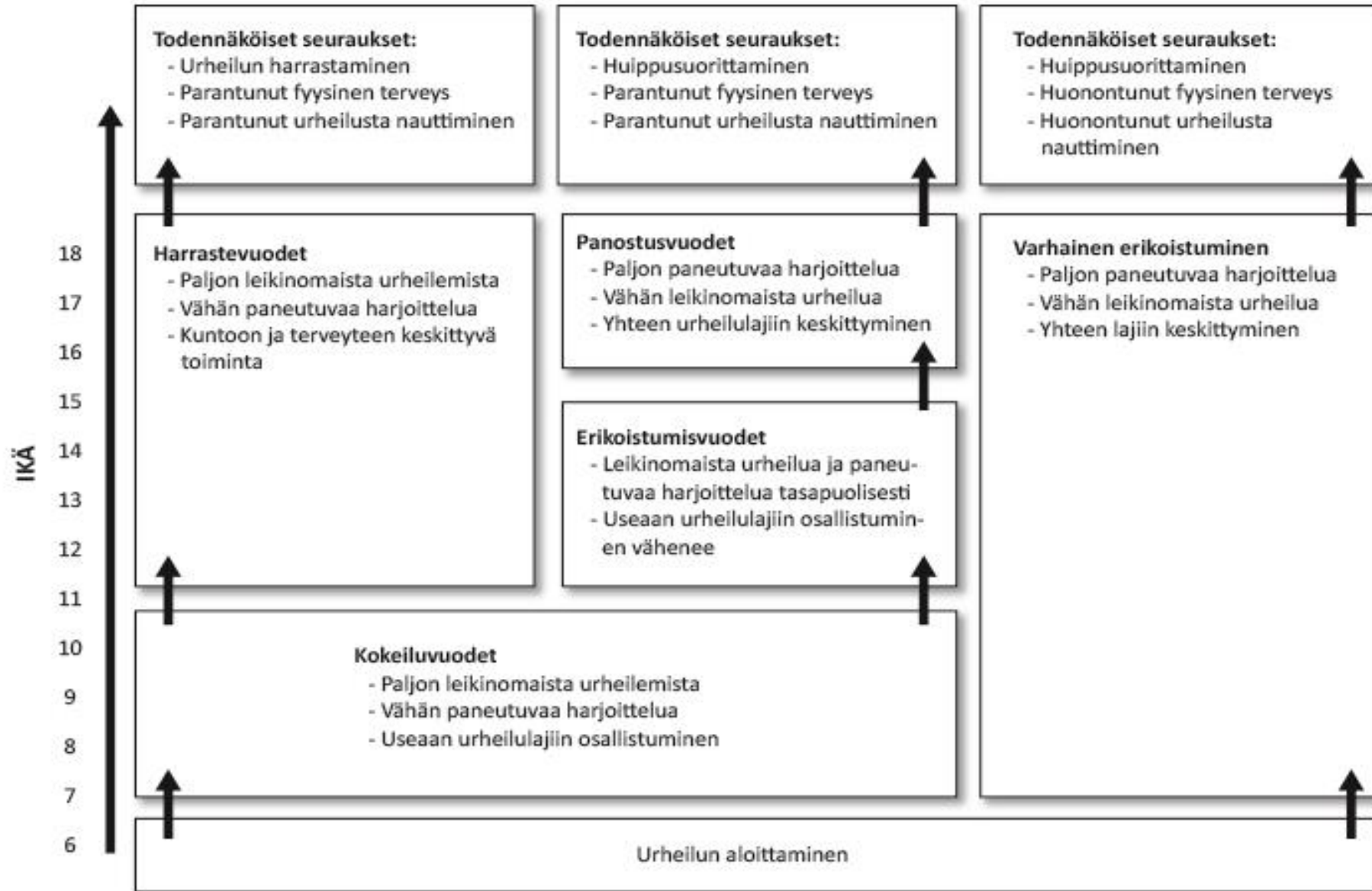
Sisäinen
ja
ulkoinen
motivaatio

Seuraukset:
Esim. viihtyminen,
aktiivisuus

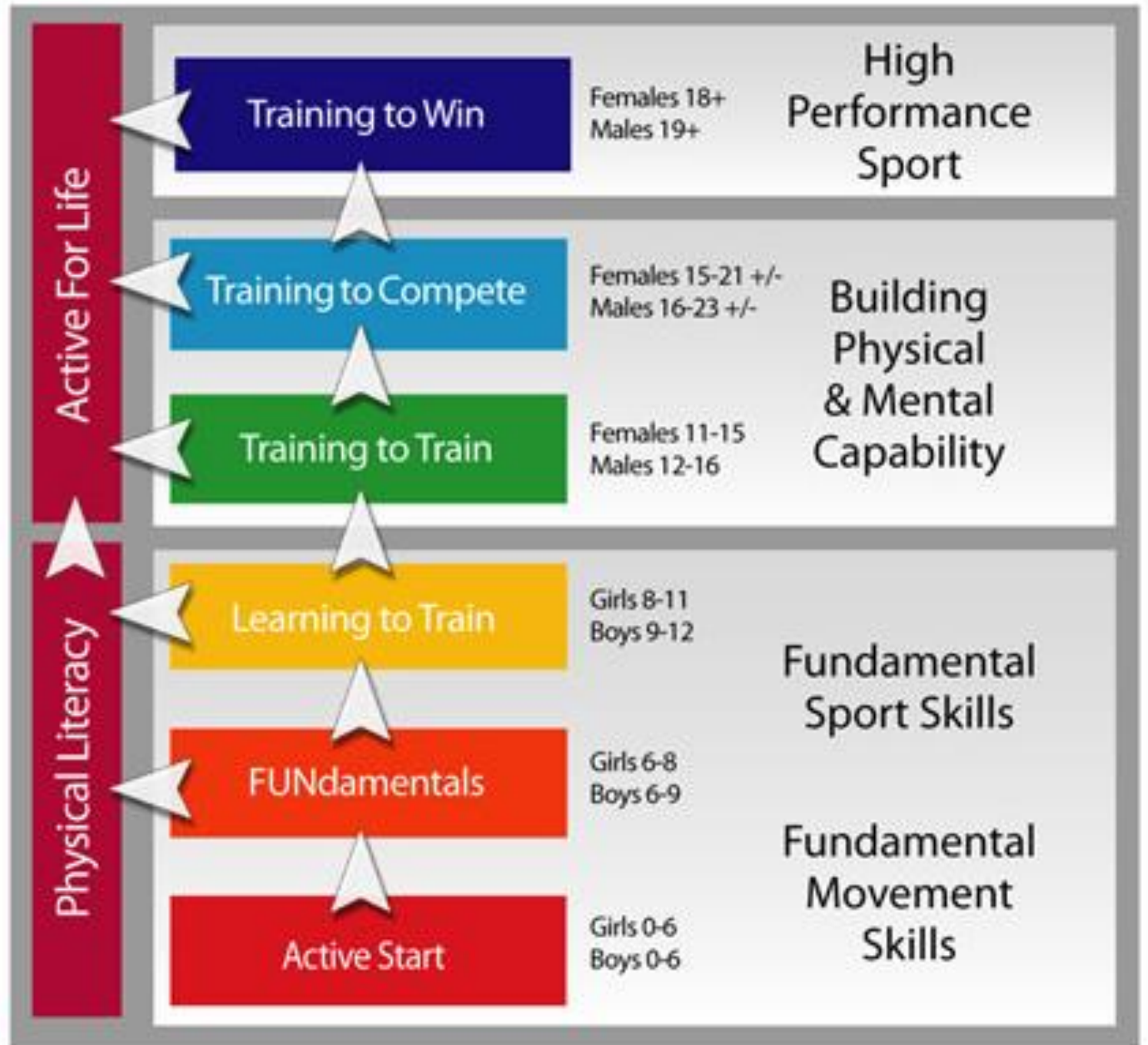
Yhteenveto

Miten edistän motivaatiota, iloa, innostusta ja viihtymistä?

Erilaiset
urheilijan
polut /LTAD
(Long Term Athletic
Development)

Urheilijan polun ydinkysymykset

- Mitä tehdään?
- Missä tehdään?
- Kenen kanssa tehdään?

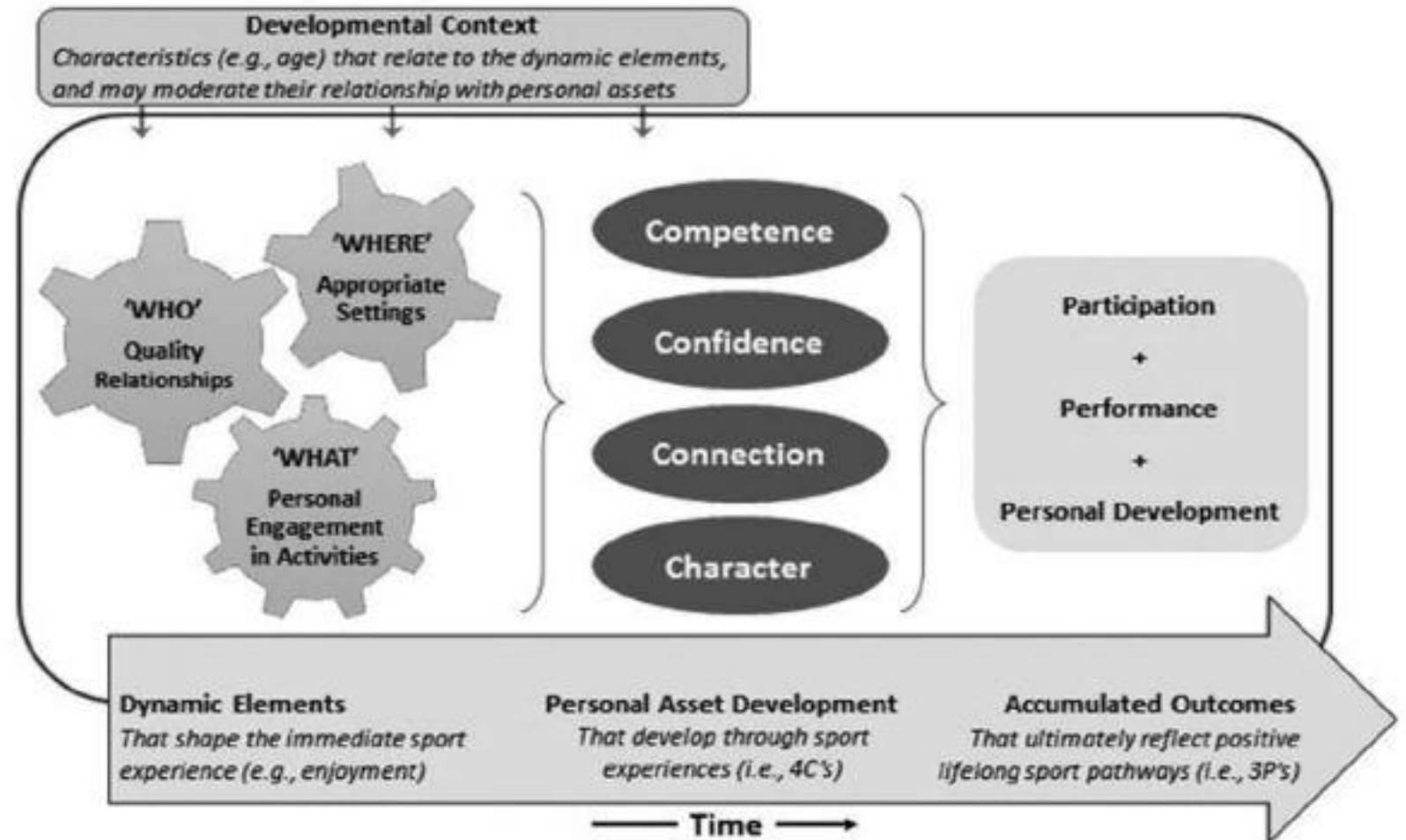

Figure 1. Personal Assets Framework for sport. Figure adapted from Côté et al. (in press).

Mitä tehdään?

- Erikoistuminen – monilajisuus
- Organisoitu harjoittelu -
höntsäpelailu

Missä tehdään?

City size	NHL			NBA			MLB			PGA		
	Diff. ^a	s ^b	z	Diff. ^a	s ^b	z	Diff. ^a	s ^b	z	Diff. ^a	s ^b	z
>5,000,000	-9.3	2.4	-3.9*	-6.0	1.4	-4.2*	-7.9	1.0	-7.9*	-9.5	2.1	-4.6*
2,500,000-4,999,999	-8.4	2.5	-3.3*	-4.8	1.5	-3.1	-8.4	1.0	-8.2*	-10.0	2.2	-4.6*
1,000,000-2,499,999	-14.7	3.2	-4.6*	-11.8	1.9	-6.0*	-15.1	1.3	-11.9*	-17.5	2.7	-6.6*
500,000-999,999	-5.4	2.7	-2.0	-0.5	1.6	-0.3	-5.4	1.1	-5.0*	-0.9	2.2	-0.4
250,000-499,999	1.6	2.6	0.6	4.5	1.5	3.0	2.0	1.1	1.9	5.8	2.2	2.7
100,000-249,999	7.9	2.4	3.2*	6.4	1.4	4.5*	8.4	1.0	8.4*	3.5	2.1	1.7
50,000-99,999	16.2	0.8	20.0*	9.7	0.5	19.9*	15.9	0.3	48.3*	10.1	0.7	14.8*
<50,000	13.1	3.5	3.7*	1.8	2.1	0.8	11.6	1.5	7.9*	19.7	3.1	6.4*

^aDifference between percent of US population and percent of professional athletes in each city size (from Table 1).

^bStandard deviations determined by Monte Carlo simulations.

*z-score significant at $P < 0.001$.

(Cote, Macdonald & Abernethy 2006)

- Syntymäpaikka efekti -> huiput tulevat usein pienemmiltä paikkakunnilta
- Onko parhaat parhaiden kanssa validi tutkimusten valossa? (Dai & Rinn 2008 ; Chanal, Marsh, Sarrazin, & Bois, 2005)

Kenen kanssa tehdään - Menestyvien valmentajien (johtajien) tunnuspiirteitä (Bass & Riggio 2006)

- Idealistinen vaikutus (johtajat edistävät luottamusta ja arvostusta ja ovat roolimalleja seuraajilleen)
- Inspiroiva motivointi (johtajat inspiroivat ja haastavat seuraajiaan)
- Älyllinen stimulointi (johtajat rohkaisevat seuraajiaan olemaan innovatiivisia ja luovia)
- Yksilöiden huomioiminen (johtajat osoittavat aitoa mielenkiintoa yksilöiden kehittymistä ja saavutuksia kohtaan)

**KOKEILE ENNEN KUIN
ERIKOISTUT**

**LEIKI JA PELAA ENNEN
KUIN HARJOITTELET**

Aktiivinen aloitus 0-6 vuotta

- Perusliikuntataitojen kehitys
- Jokapäiväinen fyysinen aktiivisuus
- Enimmillään 60min yhtäjaksoista paikallaanoloa

Opetellaan harjoittelemaan 9-12 vuotta

- Yleisten lajitaitojen kehittäminen
- Yhdistetty henkinen, kognitiivinen ja tunne-elämän kehitys
- Urheilija perustaitojen oppiminen

Harjoitellaan kilpailemaan 16-19 vuotta

- Lajispesifinen taito-, fysiikka- ja pelipaikkakohtainen harjoittelu
- Taktisen harjoittelun sisäänajo
- Yhdistetty henkinen, kognitiivinen ja tunne-elämän kehitys

Perustaitojen harjoittelu 6-9 vuotta

- Yleiset liikuntataidot
- Yhdistetty henkinen, kognitiivinen ja tunne-elämän kehitys
- Kaikkien fyysisten osa-alueiden kehittäminen

Harjoitellaan harjoittelemaa 12-16 vuotta

- Lajitaitojen kehittäminen
- Yhdistetty henkinen, kognitiivinen ja tunne-elämän kehitys
- Henkisten taitojen kehittäminen

Harjoitellaan voittamaan 19 -> vuotta

- Urheilijan tavoitteena saavuttaa kansainvälinen huipputaso
- Taito-, fysiikka- ja henkisten ominaisuuksien harjoittelun optimointi
- Ympärivuotinen lajiharjoittelu

	Ikä	6	7	10	15	18	20	25	30	
Urheilu-ura		Urheilu-uran aloittaminen			Erikoistuminen			Huippuvaihe (ammattilaisuus)		Huippu-urheilun lopettaminen
Psykologinen kehitys		Lapsuus			Nuoruus			(Varhais) Aikuisuus		
Sosiaaliset suhteet		Vanhemmat Sisarukset Opettajat Kaverit			Kaverit Valmentaja Vanhemmat Opettajat			Valmentaja Puoliso Ystävät		Perhe Ystävät Työkaverit (Valmentaja)
Koulutus ja työ		Esi-koulu (1 vuosi)	Ala-koulu (6 vuotta)		Ylä-koulu (3 vuotta)	Lukio	Korkeakoulu (yliopisto tai ammattikorkeakoulu)		Työelämä	
		Peruskoulu (9 vuotta)			Ammatti-opisto	Työelämä				
Taloudellinen tuki ja resurssit		Perhe			Urheiluseura Lajiliitto Urheilu-akatemia			Olympiakomitea Sponsorit		Työnantaja Apuraha

KUVA 1. Suomalainen versio huippu-urheilijan uramallista.

21.9.2019

Ryba, T. V., Aunola, K., Ronkainen, N. J., Selänne, H. & Kalaja, S. 2016. Urheilijoiden kaksoisuraan liittyvän tutkimuksen tämänhetkinen tilanne Suomessa. Liikunta & Tiede 53 (2–3), 88–95.

Urheilijan kaksoisura

+ URHEILIJANA KEHITTYMINEN

+ URHEILUTULOKSEN TEKEMINEN

+ HALLITTU URASIIRTYMÄ

KASVA URHEILIJAKSI

KEHITY HUIPPU-URHEILIJAKSI

MENESTY HUIPPU-URHEILIJANA

VALINTAVAIHE

HUIPPUVAIHE

Yläkoulu

- + Urheiluyläkoulut
- + Liikuntapainotteiset koulut
- + Liikuntalähikoulut
- + Yläkoululeirit

Toinen aste

- + Urheiluoppilaitokset
- + Muut toisen asteen oppilaitokset
- + Puolustusvoimien urheilukoulu

Huippuvaihe

- + Urheilu ensimmäisenä ammattina
- + Urheilun ja opiskelun yhdistäminen
- + Urheilun ja muun työn yhdistäminen

Uransiirtymä

- + Tuki urheilu-uran päättyessä
- + Uraohjaus
- + Vertaistuki

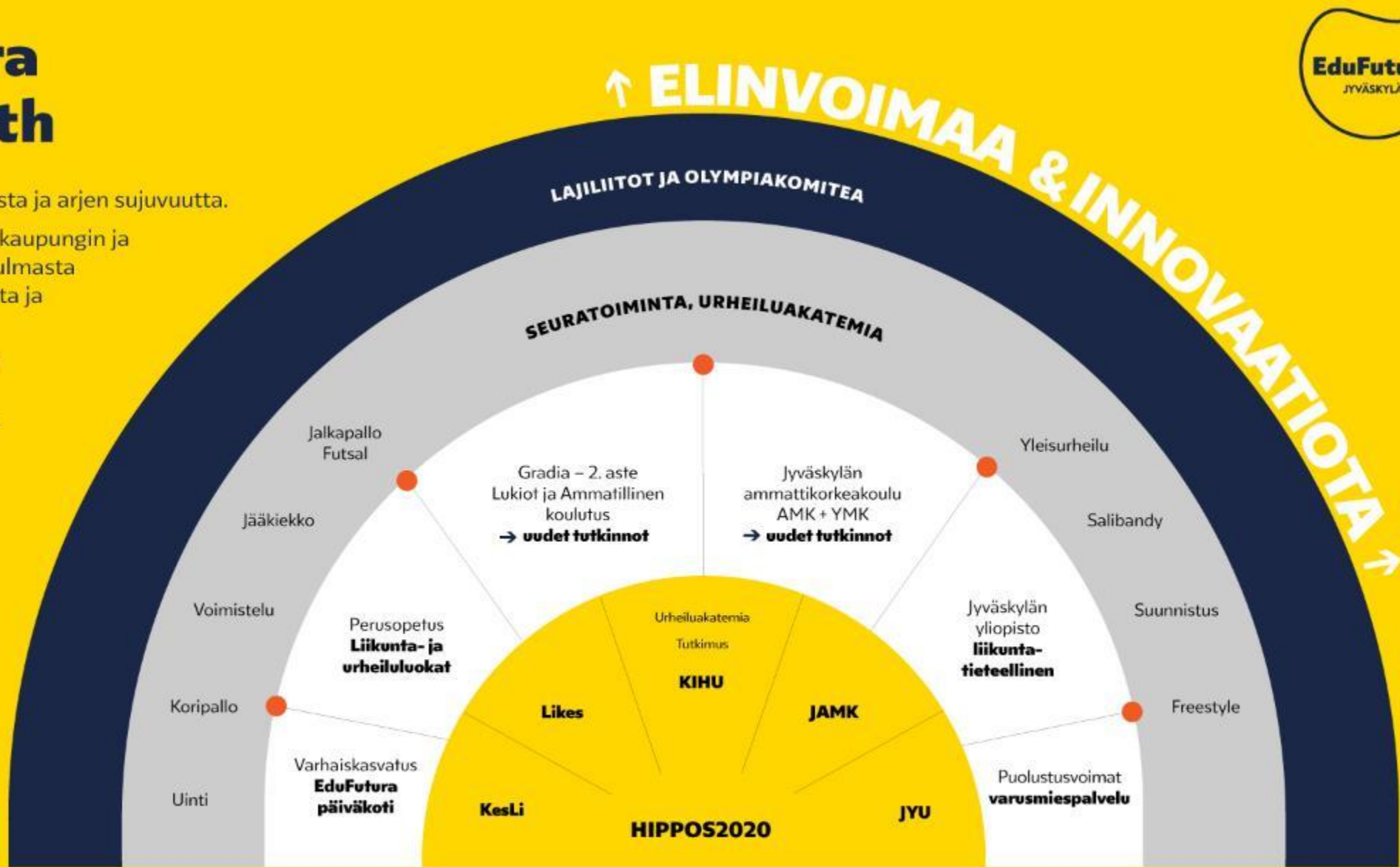
Lajiliitot ja seurat

EduFutura Sport Path

- Yksilölle laatua, kasvatusta ja arjen sujuvuutta.
- Maakunnan, Jyväskylän kaupungin ja organisaatioiden näkökulmasta vetovoimaa, innovaatioita ja elinvoimaa.
- Toimintaa ohjaa yksilön näkökulma, arvostus, eettisyys ja ekologisuus.

- Kansallinen–kansainvälinen
- Maakunnallinen
- Paikallinen–alueellinen
- Paikallinen
- Nivelvaihe

Kiitokset mielenkiinnosta